

The effect of educational webinar on the level of knowledge related to COVID- 19 and familiarity with self-care methods in professors and students of Ahvaz Faculty of Rehabilitation Sciences

Neda Orakifar ^{1*}, Negin Moradi ², Mohammad Jafar Shaterzadeh Yazdi ³, Masoume Hosseini beidokhti ⁴,
Maryam Sa'adat ⁵, Majid Ravanbakhsh ⁶, Khadijeh GimAhvaz ⁷, Dorsa Hamedei ⁸, Maryam Delfi ⁹

1 Assistant Professor, Ph.D of Physiotherapy, Educational Director, Faculty of Rehabilitation Sciences, Ahvaz Jundishapour University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran.

2 Associate Professor, Ph.D of Speech Therapy, Assistant Professor, Faculty of Rehabilitation Sciences, Ahvaz Jundishapour University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran.

3 Associate Professor, Ph.D of Physiotherapy, Faculty Dean, Faculty of Rehabilitation Sciences, Ahvaz Jundishapour University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran.

4 Instructor, Master of Speech Therapy, Faculty of Rehabilitation Sciences, Ahvaz Jundishapour University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran.

5 Assistant Professor, Ph.D of Physiotherapy, Faculty of Rehabilitation Sciences, Jundishapour University of Medical Sciences Ahvaz, Ahvaz, Iran.

6 Assistant Professor, Ph.D of Physiotherapy, Faculty of Rehabilitation Sciences, Jundishapour University of Medical Sciences Ahvaz, Ahvaz, Iran.

7 student, Master of Physiotherapy, Faculty of Rehabilitation Sciences, Ahvaz Jundishapour University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran.

8 Instructor, Master of Occupational Therapy, Faculty of Rehabilitation Sciences, Ahvaz Jundishapour University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran.

9 Assistant Professor, Ph.D of Audiology, Faculty of Rehabilitation Sciences, Ahvaz Jundishapour University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran.

ARTICLE INFO

Article type

original article

Article history

Received: 10 Febr 2021

Accepted: 01 April 2021

Keywords

Covid-19

Self-care

Level of knowledge

Students

Professors

[10.22038/HMED.2021.55629.1127](https://doi.org/10.22038/HMED.2021.55629.1127)

► Cite this paper as:

Orakifar N, Moradi M, Shaterzadeh Yazdi M, Hosseini Beydokhti M, Sa'adat M, Ravanbakhsh M, Gayemahvaz K, Hamedei D, Delfi M, The effect of educational webinar on the level of knowledge related to COVID- 19 and familiarity with self-care methods in professors and students of Ahvaz Faculty of Rehabilitation Sciences. *Horizon of Medical Education Development*. 2022;13(2):71-81

*Corresponding author: Neda Orakifar;

Educational Director, Faculty of Rehabilitation Sciences,
Ahvaz Jundishapour University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran.

ABSTRACT

Introduction: Professors and medical and paramedical students who are serving internships in hospitals affiliated to medical universities are always at risk of contracting infectious diseases. Considering the internship units in person, the purpose of this study is to investigate the effect of educational webinars on the level of knowledge related to COVID- 19 and familiarity with self-care methods in professors and students of Ahvaz Faculty of Rehabilitation Sciences.

Materials & Methods: This is a cross-sectional study in the first semester of the academic year 1399-1400. Sampling method was as sample available. One day before the internship, a one-day educational webinar was held in Adobe Connect for fourth year undergraduate students of Ahvaz University of Rehabilitation Sciences and their professors and a researcher-made online questionnaire was used before and after the webinar.

Results: Students' familiarity with self-care methods before and after the webinar showed a significant difference (mean difference = 1.48 p = 0.001). Also, the mean score of teachers' familiarity with self-care methods before the webinar was significantly higher than students (p = 0.013). 68% of students and 47% of professors reported high satisfaction with the training program. In addition, 56% of students and 51% of professors stated the need for such training programs.

Conclusion: Considering the fact that about one year has passed since the corona virus entered the country, although there is an acceptable level of knowledge about COVID- 19 disease in professors and students, but it seems that Self-care methods should be one of the priorities of university and college officials during the pandemic.

Tel: +989166448672

Email: nedaoraki@yahoo.com

بررسی تأثیر وینار آموزشی بر سطح دانش مرتبط با کووید-۱۹ و آشنایی با روش های خود

مراقبتی در اساتید و دانشجویان دانشکده علوم توانبخشی اهواز

ندا اورکی فر^{۱*}، نگین مرادی^۲، محمدجعفر شاطرزاده یزدی^۳، معصومه حسینی بیدختی^۴، مریم سعادت^۵، مجید روانبخش^۶، خدیجه گیم اهواز^۷، درسا حامدی^۸، مریم دلفی^۹

- ۱ استادیار، گروه فیزیوتراپی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، اهواز، ایران.
- ۲ دانشیار، گروه گفتاردرمانی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، اهواز، ایران.
- ۳ دانشیار، گروه فیزیوتراپی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، اهواز، ایران.
- ۴ مربی، گروه گفتاردرمانی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، اهواز، ایران.
- ۵ استادیار، گروه فیزیوتراپی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، اهواز، ایران.
- ۶ استادیار، گروه فیزیوتراپی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، اهواز، ایران.
- ۷ دانشجو، کارشناسی ارشد فیزیوتراپی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، اهواز، ایران.
- ۸ مربی گروه کاردرمانی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، اهواز، ایران.
- ۹ استادیار، گروه شنوایی شناسی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، اهواز، ایران.

چکیده

مشخصات مقاله

مقدمه: اساتید و دانشجویان پزشکی و پیراپزشکی که در دوره کارآموزی در بیمارستانهای وابسته به دانشگاههای علوم پزشکی مشغول به خدمت هستند همیشه در معرض خطر ابتلا به بیماریهای عفونی قرار دارند. با توجه به برگزاری واحدهای کارآموزی به صورت حضوری، هدف از این مطالعه بررسی تأثیر وینار آموزشی بر سطح دانش مرتبط با کووید ۱۹ و آشنایی با روش های خود مراقبتی در اساتید و دانشجویان دانشکده علوم توانبخشی اهواز می باشد.

روش کار: این پژوهش یک مطالعه مقطعی در نیمسال اول سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ بود. نحوه نمونه گیری به صورت در دسترس بود. یک روز قبل از شروع دوره کارآموزیها، یک وینار آموزشی یک روزه در بستر ادوب کانکت برای دانشجویان سال چهارم مقطع کارشناسی دانشکده علوم توانبخشی اهواز و اساتید آنها برگزار شد و از یک پرسشنامه محقق ساخته برخط قبل و بعد از وینار استفاده شد.

نوع مقاله

اصیل پژوهشی

پیشینه پژوهش

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۱/۲۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۱/۱۲

کلمات کلیدی

کووید-۱۹
خود مراقبتی
سطح دانش
دانشجویان
اساتید

نتایج: میزان آشنایی دانشجویان با روشهای خود مراقبتی قبل و بعد از برگزاری وینار تفاوت قابل ملاحظه ای را نشان داد (mean difference = 1.48 p= 0.001). همچنین میانگین نمره حیطة آشنایی اساتید با روش های خود مراقبتی قبل از برگزاری وینار به طور معناداری بیشتر از دانشجویان بود (p=0.013). ۶۸ درصد از دانشجویان و ۴۷ درصد از اساتید رضایت مندی بالایی را از برگزاری این برنامه آموزشی گزارش کردند. علاوه بر آن، ۵۶ درصد از دانشجویان و ۵۱ درصد از اساتید ضرورت زیادی را برای برگزاری چنین برنامه های آموزشی اعلام داشتند.

نتیجه گیری: با توجه به گذشت حدود یکسال از ورود ویروس کرونا به کشور، اگر چه سطح دانش قابل قبولی نسبت به بیماری کووید ۱۹ در اساتید و دانشجویان وجود دارد اما به نظر می رسد طراحی برنامه های آموزشی برای افزایش سطح آشنایی دانشجویان مقطع کارشناسی با روشهای خود مراقبتی باید از اولویتهای مورد نظر مسئولان دانشگاهها و دانشکده ها در دوران پاندمی باشد.

10.22038/HMED.2021.55629.1127

نحوه ارجاع به این مقاله

Orakifar N, Moradi M, Shaterzadeh Yazdi M, Hosseini Beydokhti M, Saadat M, Ravanbakhsh M, Gimahvaz K, Hamed D, Delfi M, The effect of educational webinar on the level of knowledge related to COVID- 19 and familiarity with self-care methods in professors and students of Ahvaz Faculty of Rehabilitation Sciences. Horizon of Medical Education Development. 2022;13(2):71-81

ایمیل: nedaoraki@yahoo.com

تماس: ۰۹۱۶۶۴۴۸۶۷۲

*نویسنده مسئول: ندا اورکی فر

دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور، اهواز، ایران.

مقدمه

در اواخر دسامبر ۲۰۱۹، یک کرونا ویروس جدید به نام بیماری کرونا ویروس ۲۰۱۹ (COVID-19) در شهر ووهان چین پدیدار شد، به طوری که در مدت زمان کوتاهی تمامی کشورهای جهان را تحت تأثیر قرارداد. در ایران نیز به گزارش وزارت بهداشت، نخستین ابتلای دو نفر در شهر قم در ۱۹ فوریه ۲۰۲۰ تأیید شد و پس از آن موارد بسیار بیشتری در دیگر شهرها از جمله تهران، رشت، شیراز و اهواز مشاهده گردید. مهمترین راه انتقال این بیماری عفونی که بر آن اتفاق نظر وجود دارد، از انسان به انسان و از طریق سطوح آلوده و یا تماس مستقیم و قطرات تنفسی عفونی ناشی از سرفه، عطسه و یا صحبت کردن می باشد (۱). دوره ناهت این بیماری تقریباً ۵ روز (۲-۱۴ روز) است (۲) و همانند دیگر ویروس های خانواده کرونا ویروس، تظاهرات بالینی اصلی آن تب است که در ۹۹ درصد از افراد مبتلا اتفاق می افتد. سرفه خشک، تنگی نفس که منجر به پنومونی و سندروم دیسترس تنفسی می شود نیز از دیگر علائم این بیماری می باشد (۳). در حال حاضر با توجه به عدم تأیید نهایی واکسن های کشف شده، تنها از راه درمان علامتی و حمایتی به بیماران کمک می شود (۴).

اساتید و دانشجویان پزشکی و پیراپزشکی که به منظور آموزش بالینی در دوره کارآموزی در بیمارستانهای وابسته به دانشگاه های علوم پزشکی مشغول به خدمت هستند همانند دیگر مشاغل مرتبط با سلامت، همیشه در معرض خطر ابتلا به بیماری های عفونی قرار دارند. زیرا آنها اولین افرادی هستند که در تماس نزدیک با افراد مبتلا قرار می گیرند (۵). در حال حاضر با توجه به اینکه کووید ۱۹ می تواند حتی از افراد بدون علامت نیز منتقل شود، احتمال خطر چندین برابر افزایش یافته است (۶). در یک مطالعه میزان انتقال بیماری کووید ۱۹ به مراقبین سلامت ۲۹ درصد

گزارش شده است (۷). بدیهی است که سلامت مراقبین سلامت، کم اهمیت تر از بیماران و خانواده آنها نیست و در حقیقت، ظرفیت و توانایی سیستم بهداشت و درمان برای تأمین مراقبتهای بالینی به سلامت این اعضا بستگی دارد (۸). نکته دیگر آنکه، دانشجویان در عین حال که تجربه کافی ندارند به صورت مستقل و آزاد در خوابگاهها زندگی می کنند (۹). آنها همچنین از اعضای فعال جامعه هستند (۹). بنابراین با توجه به نقش و مشارکت دانشجویان در تأمین مراقبت بیماران و از سوی دیگر انتقال پذیری بالای بیماری کووید ۱۹ که باعث پاندمی شده است، این گروه را در معرض خطر بالا برای ابتلا و انتقال بیماری قرار داده است (۱۱، ۱۰). از این رو درک آنها از خطر و نحوه اتخاذ رفتارهای پیشگیرانه می تواند اثر عمیقی بر گسترش پاندمی داشته باشد (۱۰). بدیهی است که فقدان اطلاعات صحیح مرتبط با این بیماری در این جمعیت می تواند شرایط را بدتر کند (۵).

خود مراقبتی به معنی فرایند حفظ سلامتی از طریق رفتارهای سالم، توجه و مدیریت ناخوشی و بیماری می باشد، که می تواند تحت تأثیر عواملی مانند دانش، نگرش، مهارتها، موانع و تسهیل کننده ها قرار بگیرد. شواهد نشان می دهند که افزایش خود مراقبتی منجر به ارتقا سلامتی شده و نیاز به اقدامات درمانی را کاهش می دهد. همچنین رفتارهای مرتبط با خود مراقبتی، باعث افزایش رضایت افراد، بهبود کیفیت زندگی و ارتقا سیستم مراقبت بهداشتی می شود (۱۳). خودمراقبتی فردی - به عنوان یکی از زیر گروه های اصلی خود مراقبتی - رویکردی است که طی آن سیستم بهداشت و درمان سعی دارد افراد را در زمینه خودمراقبتی توانمند سازد تا علاوه بر حفاظت از سلامت خود به سلامت افراد خانواده و پیرامون خود نیز توجه کنند و در صورت نیاز اقدامات لازم را انجام دهند (۱۴). تا کنون

شنوایی‌شناسی و گفتار درمانی و همچنین اساتید مستقر آنها در بیمارستانهای مختلف وابسته به دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز بود.

به منظور افزایش آگاهی دانشجویان و اساتید، یک روز قبل از شروع دوره کارآموزیها در مهرماه ۱۳۹۹، یک وینار آموزشی یک روزه در بستر ادوب کانکت برگزار شد. در این وینار چهار تن از اساتید به ارائه مباحث مرتبط با معرفی بیماری کووید ۱۹، علائم بیماری، راههای انتقال، روشهای تشخیصی، راههای کنترل عفونت، روشهای خود مراقبتی و کاربرد ایمن و دقیق تجهیزات فردی و ... پرداختند. انتخاب سرفصلها، بر اساس اولویت اطلاعاتی بود که اساتید و دانشجویان می‌بایست درباره بیماری کووید ۱۹ و راههای پیشگیری از آن داشته باشند تا در دوره کارآموزی در بیمارستان‌ها بکار گیرند. پس از پایان وینار، فرصت پرسش و پاسخ به شرکت کنندگان از طریق دسترسی صوتی و متن داده شد.

به منظور بررسی تأثیر وینار آموزشی بر سطح دانش و آشنایی با روشهای خود مراقبتی از یک پرسشنامه محقق ساخته برخط قبل و بعد از وینار استفاده شد و از شرکت کنندگان خواسته شد در صورت تمایل برای شرکت در طرح تحقیقاتی حداکثر یک ساعت قبل و بعد از وینار آموزشی آن را تکمیل و ارسال نمایند. پرسشنامه شامل چهار بخش بود. بخش اول مربوط به اطلاعات دموگرافیک شرکت کنندگان (جنسیت و سمت)، بخش دوم مربوط به سطح دانش مرتبط با کووید ۱۹ (شامل ۴ سوال) و بخش سوم مرتبط با روشهای خود مراقبتی (شامل ۶ سوال) بود. سوالات بخش دوم و سوم به صورت چهارگزینه‌ای بود که به پاسخ صحیح نمره ۱ و به پاسخهای اشتباه نمره صفر داده می‌شد. بخش چهارم پرسشنامه شامل دو سوال بود که با استفاده از مقیاس لیکرت (زیاد، متوسط، کم) به بررسی

در چند مطالعه سطح دانش، نگرش و روشهای خود مراقبتی اعضای تیم درمان و از جمله دانشجویان دانشگاههای علوم پزشکی در کشورهای چین، ایران، هند و اردن مورد بررسی قرار گرفته است (۵، ۱۱، ۱۶). بر اساس نتایج این مطالعات اگر چه در برخی از حیطهها دانشجویان دانش ضروری را کسب کرده‌اند اما در بسیاری از موارد نیاز به برنامه‌های آموزشی مؤثر و متناسب با بیماری کووید ۱۹ وجود دارد. این نیاز در دانشجویان مقطع کارشناسی نسبت به دانشجویان مقاطع بالاتر ضرورت بیشتری را نشان داده است (۱۶).

بنابر آنچه پیشتر اشاره شد به نظر می‌رسد برگزاری برنامه‌های آموزشی به منظور افزایش آگاهی، ارتقا سطح دانش، بهبود رفتارهای خودمراقبتی و افزایش اطمینان خاطر دانشجویان و اساتید بسیار ضروری باشد. این در حالی است که تا کنون هیچ مطالعه‌ای به بررسی تأثیر برنامه‌های آموزشی بر ارتقا سطح دانش و آشنایی با روشهای خود مراقبتی نپرداخته است. با توجه به برگزاری واحدهای کارآموزی به صورت حضوری و در نتیجه مواجهه اساتید و دانشجویان دانشکده علوم توانبخشی اهواز با بیماران مختلف در بیمارستانهای وابسته به دانشگاه، هدف از این مطالعه بررسی تأثیر برگزاری وینار آموزشی بر سطح دانش مرتبط با کووید ۱۹ و آشنایی با روشهای خود مراقبتی در اساتید و دانشجویان دانشکده علوم توانبخشی اهواز می‌باشد.

روش کار

این پژوهش یک مطالعه مقطعی است که در نیمسال اول سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ در دانشکده علوم توانبخشی اهواز با کد اخلاق IR.AJUMS.REC.1399.914 انجام گرفته است. جمعیت مورد مطالعه، دانشجویان سال چهارم مقطع کارشناسی رشته‌های فیزیوتراپی، کاردرمانی،

میزان رضایتمندی دانشجویان و اساتید از برگزاری این برنامه آموزشی و همچنین ضرورت اجرای برنامه های آموزشی مرتبط با کووید ۱۹ از دیدگاه آنها می پرداخت. در این پژوهش، به منظور تعیین روایی پرسشنامه در محل تحقیق به صورت کیفی، پرسشنامه در اختیار ده نفر از اساتید مجرب دانشکده علوم توانبخشی قرار گرفت و با اعمال اصلاحات بسیار جزئی مورد تأیید قرار گرفت. برای تعیین پایایی پرسشنامه نیز، از روش آلفای کرونباخ استفاده شد. بدین منظور پرسشنامه تهیه شده در فاصله زمانی ده روز بین ۲۰ نفر از جامعه آماری توزیع شد و پس از جمع آوری و بررسی، ضریب آلفای کرونباخ برای آن محاسبه شد. بر اساس نتایج به دست آمده ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۹۴ بود. به منظور تجزیه و تحلیل داده های این پژوهش از نرم افزار SPSS 18 استفاده شد. قبل از انجام آنالیز آماری، نرمال بودن توزیع داده ها نیز با استفاده از آزمون شاپیروویلک بررسی شد. از آزمون T-

test زوجی برای مقایسه میانگین نمرات بخش دوم و سوم قبل و بعد از وینار و از آزمون independent sample T-test برای مقایسه میانگین نمرات بخش دوم و سوم پرسشنامه بین دو گروه اساتید و دانشجویان استفاده شد. فرضیات مطالعه آن بود که بین میانگین نمرات بخش دوم و سوم قبل و بعد از وینار و بین دو گروه اساتید و دانشجویان تفاوت معناداری مشاهده شود. سطح معنی داری در این مطالعه ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

نتایج:

در مجموع ۶۳ نفر (۴۲ زن و ۲۱ مرد) از دانشجویان سال چهارم مقطع کارشناسی رشته های فیزیوتراپی، کاردرمانی، شنوایی شناسی و گفتار درمانی و همچنین ۳۱ نفر (۱۹ زن و ۱۲) از اساتید آنها پرسشنامه را تکمیل کردند. جدول شماره ۱ درصد نمرات کسب شده حیطه های دوم و سوم پرسشنامه را قبل و بعد از برگزاری وینار نشان می دهد.

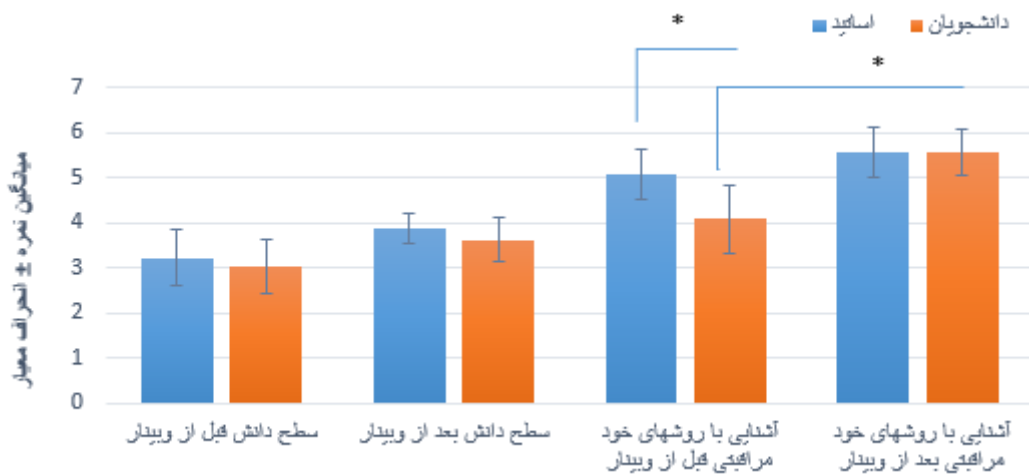
جدول ۱: میانگین نمرات حیطه های دانش و آشنایی با روشهای خود مراقبتی بر حسب درصدی از حداکثر نمره آن حیطه

حیطه	درصد کسب شده از حداکثر نمره
سطح دانش اساتید قبل از وینار	٪ ۸۰/۷۵
سطح دانش اساتید بعد از وینار	٪ ۹۶/۷۵
سطح دانش دانشجویان قبل از وینار	٪ ۷۵/۵
سطح دانش دانشجویان بعد از وینار	٪ ۹۰/۲۵
آشنایی اساتید با روشهای خود مراقبتی قبل از وینار	٪ ۸۴/۶۶
آشنایی اساتید با روشهای خود مراقبتی بعد از وینار	٪ ۹۳
آشنایی دانشجویان با روشهای خود مراقبتی قبل از وینار	٪ ۶۷/۸۳
آشنایی دانشجویان با روشهای خود مراقبتی بعد از وینار	٪ ۹۲/۵

نتایج آزمون pair T-test تفاوت قابل ملاحظه ای را از مقایسه میزان آشنایی دانشجویان با روشهای خود مراقبتی قبل و بعد از برگزاری وینار نشان داد (mean difference = 1.48±0.32 p= 0.001). همچنین بر اساس نتایج آزمون independent sample

T-test، تفاوت معناداری بین میزان نمره آشنایی با روشهای خود مراقبتی در دانشجویان و اساتید قبل از برگزاری وینار وجود داشت (p=0.013). به طوری که میانگین نمره حیطه آشنایی اساتید با روشهای خود مراقبتی به طور معناداری بیشتر از دانشجویان بود (شکل ۱).

شکل ۱: میانگین (انحراف معیار) نمره سطح دانش و آشنایی با روشهای خود مراقبتی در اساتید و دانشجویان قبل و بعد از برگزاری وینار آموزشی یک روزه. (* تفاوت‌های معنادار $p < 0.05$)

شکل ۱. میانگین (انحراف معیار) نمره سطح دانش و آشنایی با روشهای خود مراقبتی در اساتید و دانشجویان قبل و بعد از برگزاری وینار آموزشی یک روزه. (* تفاوت‌های معنادار $p < 0.05$)

از دانشجویان و ۵۱ درصد از اساتید ضرورت زیادی را برای برگزاری چنین برنامه‌های آموزشی اعلام داشتند (جدول ۲).

در خصوص میزان رضایتمندی از برگزاری این برنامه آموزشی، ۶۸ درصد از دانشجویان و ۴۷ درصد از اساتید رضایتمندی بالایی را گزارش کردند. همچنین، ۵۶ درصد

جدول ۲: میزان (درصد) رضایتمندی اساتید و دانشجویان از برگزاری وینار آموزشی و ضرورت اجرای چنین برنامه‌های آموزشی

میزان	زیاد	متوسط	کم
رضایتمندی اساتید از برگزاری وینار	۴۷٪	۳۷٪	۱۶٪
رضایتمندی دانشجویان از برگزاری وینار	۶۸٪	۲۵٪	۷٪
ضرورت برگزاری برنامه‌های آموزشی از دیدگاه اساتید	۵۹٪	۳۱٪	۱۵٪
ضرورت برگزاری برنامه‌های آموزشی از دیدگاه دانشجویان	۵۱٪	۳۳٪	۱۶٪

بحث و نتیجه گیری

خود مراقبتی بسیار حائز اهمیت است. این مسئله برای متخصصین حوزه سلامت، به خصوص دانشجویان رشته‌های پزشکی و پیراپزشکی که در بیمارستانهای علوم پزشکی در

برای یک بیماری بسیار مسری مانند کووید ۱۹، ارتقای سطح دانش مرتبط با بیماری و آشنایی با روشهای

تماس نزدیک با بیماران قرار دارند ضرورت بیشتری دارد. مطالعه حاضر نشان داد سطح دانش اساتید و دانشجویان درباره کووید ۱۹ به میزان قابل قبولی می باشد. به طوری که دانشجویان ۷۵/۵ درصد حداکثر نمره حیطه دانش مرتبط با کووید ۱۹ را قبل از برگزاری وینار کسب کردند. میانگین نمره اساتید نیز قبل از برگزاری وینار ۸۰/۷۵ درصد حداکثر نمره این حیطه بود. این یافته ها، با نتایج مطالعات قبلی همسو می باشد (۱۶، ۱۰). به نظر می رسد با توجه به گذشت حدود یک سال از ورود این ویروس به کشور، سطح دانش کافی درباره علائم بیماری، راههای انتقال، مدت زمان دوره نقاهت و روش های تشخیصی آن در بین دانشجویان و اساتید وجود دارد.

بررسی میانگین نمرات حیطه آشنایی با روش های خود مراقبتی نشان داد که دانشجویان ۶۷/۸۳ درصد حداکثر نمره را کسب کرده اند که این میزان به طور قابل ملاحظه ای نسبت به بعد از برگزاری وینار آموزشی (۹۲/۵٪) کمتر است. بر اساس نتایج مطالعات قبلی، ارتباط منفی بین رفتارهای پیشگیرانه و وقوع خطر وجود دارد. هنگامیکه رفتارهای پیشگیرانه افزایش یابد احتمال وقوع خطر کاهش می یابد (۵). بنابراین برای کاهش وقوع خطر می بایست آموزش رفتارهای پیشگیرانه در بین مراقبین سلامت افزایش یابد. به طور کلی چون اطلاعات فعلی در مورد کووید-۱۹ ناقص است، تا زمانی که خطر انتقال کاهش نیابد افراد باید مراقبت از خود را دنبال کنند و تنها راه موثر در پیشگیری از این بیماری رعایت نکات بهداشتی و اتخاذ روش های دقیق خود مراقبتی می باشد (۱۲). از این رو به نظر می رسد توانمند سازی افراد از طریق برنامه های آموزشی مرتبط با شناخت بیماری کووید ۱۹ و در اختیار قرار دادن اطلاعات دقیق درباره روش های پیشگیرانه بسیار ضروری باشد. از دیگر نتایج مطالعه حاضر، تفاوت در میزان آشنایی اساتید و

دانشجویان با روش های خود مراقبتی می باشد. بر اساس مطالعات قبلی، سن، مقطع تحصیلی و سمت از عوامل اثرگذار در سطح نگرش افراد درباره رفتارهای پیشگیرانه است (۱۶). بنابراین بالا بودن میزان آشنایی اساتید نسبت به دانشجویان مقطع کارشناسی با روش های خود مراقبتی قابل انتظار است. بر اساس مطالعات قبلی بیشترین منابع اطلاعاتی در دسترس و مورد استفاده برای دانشجویان درباره کووید ۱۹ اینترنت (وب سایتهای خبری و رسانه های اجتماعی مانند توئیتر، فیس بوک، یوتیوب، اینستاگرام، اسنپ چت و واتس آپ) و پس از آن رسانه های جمعی (مانند تلویزیون، روزنامه، مجله و رادیو) و در نهایت وب سایتهای اختصاصی و مقالات علمی می باشد (۱۶). همچنین، دانشجویان مقطع کارشناسی نسبت به دانشجویان تحصیلات تکمیلی به میزان کمتری از سایتهای علمی استفاده می کنند (۱۶). از این رو به نظر می رسد در اختیار قرار دادن اطلاعات مرتبط با بیماری و بخصوص آشنایی با روش های خودمراقبتی برای دانشجویان مقطع کارشناسی بسیار ضروری باشد. آموزش اطلاع رسانی خودمراقبتی در مورد کروناویروس به دانشجویان شامل شناسایی دانشجویانی که تنگی نفس، سرفه، عطسه و تب دارند، توصیه و ترغیب آنها به استفاده از مواد ضد عفونی کننده، توصیه به استفاده از ماسک، شیلد، گان و دستکش و مهمتر از آن ترتیب پوشیدن وسایل حفاظت فردی، نحوه محافظت از تجهیزات فردی و روش های استریل کردن آنها، آموزش اقدامات کنترل عفونی محیطی و رعایت فاصله گذاری ایمن اجتماعی و ... می باشد.

از دیگر یافته های این مطالعه رضایتمندی بالای اساتید و دانشجویان از برگزاری این برنامه آموزشی بود. همچنین آنها ضرورت بالایی را برای برگزاری برنامه های آموزشی مرتبط با بیماری کووید اعلام کردند. به نظر می رسد با توجه به دیدگاه اعلام شده از سوی اساتید و

نظر می‌رسد با توجه به دیدگاه اعلام شده از سوی اساتید و دانشجویان، طراحی برنامه‌های آموزشی برای افزایش سطح آشنایی دانشجویان مقطع کارشناسی با روشهای خود مراقبتی باید از اولویتهای مد نظر مسئولان دانشگاهها و دانشکده‌ها در دوران پاندمی کووید ۱۹ باشد. بدیهی است که اجرای برنامه‌های آموزشی قبل از شروع کارآموزیها و یا در زمان برگزاری آنها اهمیت بیشتری دارد.

تقدیر و تشکر:

از تمامی دانشجویان عزیزی که در این مطالعه شرکت کردند کمال تشکر و قدردانی را داریم. همچنین از همکاری حوزه معاونت محترم پژوهشی دانشگاه، حوزه معاونت محترم آموزشی دانشگاه و مرکز EDC در اجرای طرح سپاسگزاریم.

تضاد منافع:

هیچیک از نویسندگان این مقاله، تضاد منافی در اجرای این طرح نداشتند.

دانشجویان، مسئولان دانشکده‌ها و دانشگاههای علوم پزشکی باید به این مسئله با توجه بیشتری بپردازند و بخصوص قبل از شروع کارآموزیها و یا در زمان برگزاری کارآموزیها، طراحی چنین برنامه‌های آموزشی را از اولویتهای خود قرار دهند.

با توجه به اینکه در مطالعه جاری، برگزاری وینار آموزشی یک روزه، قبل از شروع دوره کارآموزی دانشجویان و ورود آنها به بیمارستانها صورت گرفته است، اثرگذاری این برنامه آموزشی می‌بایست پس از پایان دوره کارآموزیها مورد بررسی قرار گیرد که در تحقیق حاضر انجام نشده است و این مسئله از محدودیتهای مطالعه جاری است.

نتایج این مطالعه نشان داد وینار آموزشی یک روزه اثر قابل ملاحظه‌ای بر افزایش آشنایی دانشجویان مقطع کارشناسی دانشکده علوم توانبخشی اهواز با روشهای خود مراقبتی دارد. اساتید و دانشجویان سطح قابل قبولی از دانش مرتبط با بیماری کووید ۱۹ داشتند. همچنین اساتید و دانشجویان رضایتمندی بالایی از برگزاری این برنامه آموزشی داشته و ضرورت بالایی را برای برگزاری چنین برنامه‌های آموزشی مرتبط با بیماری کووید اعلام کردند. اگر چه نتایج به دست آمده قابل تعمیم به جامعه نیست اما به

References:

1. Lai C-C, Shih T-P, Ko W-C, Tang H-J, Hsueh P-R. Severe acute respiratory syndrome coronavirus 2 (SARS-CoV-2) and corona virus disease-2019 (COVID-19): the epidemic and the challenges. *International journal of antimicrobial agents*. 2020;105924.
2. Fisher D, Heymann D. The novel coronavirus outbreak causing COVID-19. *BMC medicine*. 2020;18(1):1-3.
3. Chen N, Zhou M, Dong X, Qu J, Gong F, Han Y, et al. Epidemiological and clinical characteristics of 99 cases of 2019 novel coronavirus pneumonia in Wuhan, China: a descriptive study. *The Lancet*. 2020;395(10223):507-13.
4. Benson WF, Aldrich N. CDC's disaster planning goal: Protect vulnerable older adults. *CDC Health Aging Program*. 2007.
5. Taghrir MH, Borazjani R, Shiraly R. COVID-19 and Iranian Medical Students; A Survey on Their Related-Knowledge, Preventive Behaviors and Risk Perception. *Archives of Iranian medicine*. 2020;23(4):249-54.
6. Bai Y, Yao L, Wei T, Tian F, Jin D-Y, Chen L, et al. Presumed asymptomatic carrier transmission of COVID-19. *Jama*. 2020;323(14):1406-7.
7. Wang D, Hu B, Hu C, Zhu F, Liu X, Zhang J, et al. Clinical characteristics of 138 hospitalized patients with 2019 novel coronavirus-infected pneumonia in Wuhan, China. *Jama*. 2020;323(11):1061-9.
8. Moradi F, Ghadiri-Anari A, Enjzab B. COVID-19 and self-care strategies for women with gestational diabetes mellitus. *Diabetes & Metabolic Syndrome: Clinical Research & Reviews*. 2020;14(5):1535-9.
9. Prasad Singh J, Sewda A, Shiv DG. Assessing the knowledge, attitude and practices of students regarding the COVID-19 pandemic. *Journal of Health Management*. 2020;22(2):281-90.
10. Peng Y, Pei C, Zheng Y, Wang J, Zhang K, Zheng Z, et al. Knowledge, attitude and practice associated with COVID-19 among university students: a cross-sectional survey in China. 2020.
11. Khasawneh AI, Humeidan AA, Alsulaiman JW, Bloukh S, Ramadan M, Al-Shatanawi TN, et al. Medical students and COVID-19: Knowledge, attitudes, and precautionary measures. A descriptive study from Jordan. *Frontiers in public health*. 2020;8.
12. Zareipour M, Kalejahi JN. The Role of Social Participation in Controlling and Preventing of Coronavirus 2019 Disease in Iran. *Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences*. 2020;8(T1):134-6.
13. Lee J-E, Han H-R, Song H, Kim J, Kim KB, Ryu JP, et al. Correlates of self-care behaviors for managing hypertension among Korean Americans: a questionnaire survey. *International journal of nursing studies*. 2010;47(4):411-7.
14. Zareipour M, Jadjal MS, Movahed E. Health ambassadors role in self-care during COVID-19 in Iran. *Journal Mil Med*. 2020;22(6):672-4.
15. Peng Y, Pei C, Zheng Y, Wang J, Zhang K, Zheng Z, et al. A cross-sectional survey of knowledge, attitude and practice associated with COVID-19 among undergraduate students in China. *BMC public health*. 2020;20(1):1-8.
16. Olaimat AN, Aolymat I, Shahbaz HM, Holley RA. Knowledge and Information Sources About COVID-19 Among University Students in Jordan: A Cross-Sectional Study. *Frontiers in Public Health*. 2020;8:254.

اطلاعات دموگرافیک:

زمان تکمیل فرم: قبل / بعد از وینار
جنسیت: خانم / آقا سمت: استاد / دانشجو

حیطه ۱: سطح دانش مرتبط با کووید ۱۹

1- کدام مورد از علائم بالینی بیماری کووید ۱۹ محسوب

نمی شود؟

تب

تنگی نفس

سرفه خلط دار

سرفه خشک

2- استاندارد طلایی تشخیص بیماری کووید ۱۹ کدام

است؟

RT-PCR

ESR

CT-Scan ریه

CRP

3- انجام تست کووید ۱۹ برای کدام گروه زیر اولویت

دارد؟

افرادی که در تماس نزدیک با فرد مبتلا به کرونا بوده اند

افراد با بیماری زمینه ای دیابت

زنان باردار

افراد دارای علائم کرونا با بیماری قلبی

4- کدامیک در مورد شرایط بازگشت به محیط کار صحیح

است؟

ناقلین بدون علامت ۱۴ روز بعد از انجام تست

مبتلایان با علائم شدید در صورتی که ۱۰ روز از شروع

نشانه ها گذشته باشد و حداقل سه روز بدون علامت باشند

مبتلایان با علائم متوسط تا خفیف ۱۷ روز بعد از ابتلا

مبتلایان با علائم متوسط تا خفیف در صورتی که ۱۰ روز از

شروع علائم گذشته باشد.

حیطه ۲: آشنایی با روشهای خود مراقبتی

1- کدام مورد برای ضد عفونی کردن دستها به منظور

پیشگیری از ابتلا به کرونا بهتر است؟

شستن دستها با آب گرم و صابون حداقل ۲۰ ثانیه

استفاده از مایع ضد عفونی کننده که حاوی حداقل ۶۰

درصد الکل است

شستن دستها با آب گرم و صابون حداقل ۱۵ ثانیه

ضد عفونی با شوینده های پایه الکلی

2- کدام جمله در مورد کنترل نشتی ماسک N95 صحیح

نمی باشد؟

در انجام تست کنترل نشتی مثبت از بازدم سریع استفاده می

شود.

در کنترل نشتی منفی در صورت وجود نشتی فشار منفی

باعث چسبیدن ماسک به صورت می شود.

در کنترل نشتی مثبت فشار مثبت داخل ماسک برابر با عدم

نشت ماسک است.

همه موارد

3- برای جلوگیری از انتقال آئروسول های درشت (قطرات

بزرگتر از ۵ میکرون) از چه نوع احتیاطی استفاده می شود

بخش چهارم
قطره ای
تماسی
هوایی
الف و ج
ضرورت برگزاری وینار های آموزشی برای آشنایی با
روش های پیشگیری و کاهش شیوع کرونا به چه میزان
است؟
زیاد، متوسط، کم

میزان رضایت مندی شما از اجرای این وینار چقدر است
زیاد، متوسط، کم

4- بهترین راه استریل کردن شیلد محافظ صورت کدام
گزینه می باشد
محلول هیپوکلریت سدیم یک درصد
خشک شدن در نور آفتاب و تمیز کردن با مواد ضد عفونی
کننده دست
استریل کردن با Ethylene oxid
شستشو با آب

5- ترتیب پوشیدن وسایل حفاظت فردی کدام گزینه است؟
ماسک- عینک- محافظ صورت- گان- دستکش
گان- ماسک- عینک- محافظ صورت- دستکش
عینک- ماسک- گان- محافظ صورت- دستکش
دستکش- گان- محافظ صورت- عینک- ماسک

6- کدامیک از موارد زیر به اقدامات کنترل عفونی مهندسی
و محیطی مرتبط می باشد؟
تهویه محیطی مناسب و مطلوب
پاکسازی مطلوب محیطی
جداسازی تخت های بستری حداقل به میزان ۱ متر
همه موارد